

Nr 17

Utlåtande i anledning av vissa utav Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande anslag till stipendier m. m. jämte i ämnena väckta motioner.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln hemställt, att riksdagen måtte anvisa, bland annat,

till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m. ett anslag av 15 800 kronor (punkten 34, s. 107), samt

till Veterinärhögskolan: Stipendier ett anslag av 62 000 kronor (punkten 69, s. 173).

I samband med dessa anslagspunkter har utskottet behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

a) I: 243 av herr *Larsson, Nils Theodor*, likalydande med II: 547 av herr *von Friesen*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att dels avskaffa alla förekommande elevavgifter vid Alnarpsinstitutets högre mejerikurs och veterinärhögskolan, dels till ersättning för bortfallna inkomster av elevavgifter vid nyssnämnda högre mejerikurs för budgetåret 1956/57 anvisa ett belopp av 500 kronor; samt

b) I: 423 av herr *Lindblom m. fl.*, likalydande med II: 515 av herr *Ohlin m. fl.*, i vilka motioner yrkats, att riksdagen måtte till ersättning för bortfallna inkomster under anslaget till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m. anvisa ett med 500 kronor höjt belopp eller tillhoppa 16 300 kronor.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

1:o) Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut har hemställt, att anslaget skall höjas med 4 200 kronor till 20 000 kronor. Styrelsen anför därvid, att av det för budgetåret 1955/56 beviljade anslaget för stipendier m. m. 8 000 kronor disponeras till elevstipendier och 7 800 kronor till studieresor. Då antalet elever för vilka studieresor skall bekostas av institutet uppgår till 150, är anslaget för detta ändamål helt otillräckligt.

I detta sammanhang har departementschefen anmält ett av Sveriges förnade studentkårer den 4 oktober 1955 avgivet förslag angående avskaffande av de obligatoriska elevavgifterna vid bl. a. veterinärhögskolan och Al-

narpsinstitutets högre mejerikurs. Dessa avgifter beräknas för budgetår uppgå till sammanlagt 1 123 respektive 500 kronor. I anslutning härtill hemställer studentkårerna, att i riksstaten för budgetåret 1956/57 skall upptagas anslag, som möjliggör avskaffandet av dessa avgifter.

Lantbruksstyrelsen har i remissyttrande med anledning av institutsstyrelsens äskande föreslagit, att anslaget skall ökas med 2 200 kronor till 18 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

»Någon uppräknig av beloppet till studieresor anser jag mig icke kunna tillstyrka. Jag är icke heller beredd att förorda någon åtgärd med anledning av studentkårernas förslag om avskaffande av de obligatoriska elevavgifterna, såvitt gäller jordbruksdepartementets verksamhetsområde. Förevarande anslag torde sålunda böra uppföras med oförändrat belopp, 15 800 kronor.»

Utskottet. Såsom framgår av det föregående uttages för närvarande obligatoriska elevavgifter vid bl. a. veterinärhögskolan och Alnarpsinstitutets högre mejerikurs. Dessa avgifter utgår vid högskolan i form av inskrivnings- och examensavgifter samt vid institutet såsom övriga avgifter. Inkomsten av ifrågavarande avgifter beräknades för budgetåret 1954/55 uppgå till sammanlagt 1 123 respektive 500 kronor. De inflytande beloppen står vid högskolan till dennas förfogande, medan de vid institutet redovisas såsom intäkt i riksstaten.

I motionerna I: 243 och II: 547 samt I: 423 och II: 515 har yrkats, att nyssnämnda avgifter skall avskaffas och att institutets stipendieanslag till följd härav skall uppräknas med 500 kronor för att täcka den bortfallande intäkten. Med anledning härav vill utskottet erinra om att statsutskottet i sitt utlåtande nr 55 behandlat motionsvis framförda yrkanden om avskaffande av kvarvarande elevavgifter vid universiteten och vissa högskolor. Därvid har statsutskottet framhållit bl. a., att enligt utskottets mening starka principiella skäl talar för dessa avgifters borttagande. Det har emellertid synts statsutskottet erforderligt att genom vederbörande universitets- och högskolemyndigheters försorg närmare utredning förebringas rörande ifrågavarande spörsmål, innefattande bland annat uppgift, huruvida ett avskaffande av sagda avgifter kan såsom compensation för inkomstbortfallet föranleda behov av uppräknig utav ifrågakommande anslag. Statsutskottet har förutsatt, att nämnda utredning verkställs i samband med vederbörande lärosätens petitaframställningar för budgetåret 1957/58, så att Kungl. Maj:t kan för 1957 års riksdag framlägga förslag i ämnet.

De synpunkter, som statsutskottet anfört, delas av jordbruksutskottet, och då en likformig behandling av ifrågavarande elevavgifter är önskvärd anser jordbruksutskottet, att nämnda synpunkter bör vara vägledande även vid bedömning av de i förevarande motioner framförda yrkandena. Jordbruks-

utskottet förutsätter sålunda, att styrelserna för Alnarpsinstitutet och veterinärhögskolan i sina anslagsäskanden för budgetåret 1957/58 inkommer med närmare utredning och förslag angående spörsmålet om elevavgifternas avskaffande. I avvaktan härpå förordar jordbruksutskottet, med avstyrkande av motionerna I:243 och II:547, såvitt nu är i fråga, samt I:423 och II:515, bifall till Kungl. Maj:ts framställning under denna anslagspunkt.

Under återopande av det anförda hemställer jordbruksutskottet,

1) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I:243 och II:547, såvitt nu är i fråga, samt I:423 och II:515, till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 15 800 kronor; samt

2) att motionerna I:243 och II:547, såvitt nu är i fråga och såvitt de icke avser medelsanvisning, icke må av riksdagen bifallas.

2:o) Veterinärhögskolan: Stipendier

Styrelsen för veterinärhögskolan har hemställt, att anslaget skall höjas med 6 200 kronor till 68 200 kronor. Någon motivering för ökningen lämnas icke. Det förutsättes emellertid, att doktorand- och elevstipendierna vid högskolan skall utgå med oförändrat antal samt med de belopp, vartill statsmakterna må bestämma motsvarande stipendier vid universiteten och andra högskolor.

I detta sammanhang har departementschefen erinrat om ett under Alnarpsinstitutets stipendieanslag närmare redovisat förslag av *Sveriges förenade studentkårer* om avskaffande av de obligatoriska elevavgifterna vid rikets universitet och högskolor. Såsom framgår av vad där anförts berör förslaget för veterinärhögskolans del vissa examensavgifter.

Departementschefen har anfört följande.

»I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av Alnarpsinstitutets stipendieanslag torde det av Sveriges förenade studentkårer avgivna förslaget icke böra föranleda någon åtgärd. Då icke heller några skäl förebragts för den av högskolestyrelsen ifrågasatta anslagshöjningen, torde förevarande anslag böra uppföras med oförändrat belopp av 62 000 kronor.»

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 1:o) tillstyrker utskottet, med avstyrkande av bifall till motionerna I:243 och II:547, såvitt nu är i fråga, Kungl. Maj:ts förevarande framställning. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning till *Veterinärhögskolan: Stipendier* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 62 000 kronor; samt

2) avslå motionerna I: 243 och II: 547 i förevarande del.

Stockholm den 5 april 1956

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg, Bertil Andersson, Hansson, Bror Nilsson*, Hjalmar Nilsson*, Mossberger, Uno Olofsson, Gunnar Berg och Yngve Nilsson*; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Johnsson i Kastanjegården, Jacobson i Vilhelmina*, Andersson i Hyssna, Jonsson i Strömsund*, Sköld, Ahlsten*, Svensson i Vä, Rimås* och Eliasson*.

* Ej närvarande vid justeringen.